

České korunovační klenoty

České korunovační klenoty jsou souborem předmětů ze sbírky Svatovítského pokladu a sloužily jako odznaky vlády a moci českých králů. Udělovaly se při korunovaci.

Souprava zahrnuje Svatováclavskou korunu, královské žezlo, královské jablko, dále kožená pouzdra na korunu, žezlo a jablko, podušku pod korunu, korunovační plášť s hermelínovými doplňky, štolou, pásem a tzv. manipulem. Spolu s korunovačními klenoty bývá vystavován zlatý relikviářový kříž, zvaný korunovační, a obřadní korunovační meč svatého Václava.

Korunovační klenoty jsou národní kulturní památkou, za niž byly prohlášeny v roce 1962 na druhém místě po Pražském hradě. Uloženy jsou v Korunní komoře chrámu sv. Víta v Praze, odkud jsou vynášeny jen při zvláštních příležitostech.

Svatováclavská koruna

•Svatováclavskou korunu nechal v letech 1345 až 1346 zhotovit Karel IV. ke své korunovaci českým králem, což ji dělá čtvrtou nejstarší v Evropě. Svatováclavská koruna má podobu zlaté čelenky, složené ze čtyř dílů. Každý z těchto dílů má na vrcholu velkou lilii.

•Čelenka je zhotovena ze zlata o ryzosti 22 karátů. Díly jsou nahoře spojeny dvěma příčnými pásky o šířce 4 centimetry, které jsou v místě svého překřížení (na vrcholu) osazeny křížkem. Pásky jsou zhotoveny ze zlata nižší ryzosti (19 až 20 karátů) než čelenka a byly posázeny dvojicemi 30 zelených smaragdů a rubínů.

•Jednotlivé části koruny jsou spojeny zlatými závlačkami. Koruna je osazena 96 drahými kameny a perlami, z nichž nejvzácnější je červený kámen, zřejmě rubelit (donedávna považovaný za rubín), o rozměrech 4 x 3,7 cm na čelné straně. Celkem bylo použito 19 safírů, 30 smaragdů, 44 spinelů, 1 rubín, 1 rubelit (donedávna považovaný za rubín), 1 akvamarín a 20 perel.

•Na zlaté obroučce křížku je vyrytý latinský nápis HIC EST SPINA DE CORONA DOMINI (Toto je trn z koruny Páně).

•Koruna váží 2358,04 gramů, lilie dosahují výšky 19 centimetrů, průměr čelenky je 19 až 21 centimetrů.

Královské žezlo

- Žezlo vytvořil zlatník Hans Haller roku 1533 pro krále Ferdinanda I. Habsburského.
- Je zhotoveno z osmnácti karátového zlata. Má délku 67 cm a váží 1013 g.
- Je ozdobeno 4 pyrity, 5 rubíny a 62 křemeny. Mimořádně velký spinel je osazen na vrcholu žezla.
- Žezlo se skládá ze čtyř částí. Rukojeť je pokryta emailovými lístky, květy a větévkami a je po obou stranách zakončena věnečkem perel.
- Dřík žezla je zdoben rovněž rostlinným dekorem. Hlavice žezla je stylizována do tvaru květu a je osazena perlami, vrtanými safíry a rubíny na trnech.

Královské jablko

- Královské jablko bylo vytvořeno roku 1527 pro krále Ferdinanda I. Habsburského.
- Je rovněž zhotoveno z osmnáctikarátového zlata. Je lehce zploštělé o průměru 11,9 cm a výšce 9,8 cm. I s křížem na vrcholu je vysoké 22 cm. Váží 780 g.
- Jablko je na kříži a na obroučce osazeno celkem 8 safíry, 6 spinely a 31 perlami. Na vrchní části pod křížem je latinský nápis DOMINE IN VIRTUTE TUA LETABITUR REX ET SUPER SALUTARE TUAM EXULTABIT (Hospodine, z tvé moci raduje se král a z pomoci tvé jásá). Na zadní části kříže, na vrcholu je nápis DEUS CELUS REGNAT ET REGES TERRE (Bůh vládne nebesům a králové zemi).
- Obě polokoule jablka jsou zdobeny reliéfními scénami ze Starého zákona.

Korunovační plášť

- Korunovační plášť byl zhotoven původně pro korunovaci Ferdinanda II. na českého krále roku 1617 a následně používán k českým korunovacím až do roku 1836, kdy se uskutečnila poslední korunovace rakouského císaře Ferdinanda I.

Korunovační plášť

- Jako první žena do něj byla roku 1743 oblečena při své královské korunovaci Marie Terezie, jinak manželky habsburských panovníků byly korunovány na české královny v luxusních šatech podle dobové módy.
- Plášť je zhotoven z drahocenného hedvábného materiálu červené barvy zvaného zlatohlav a je lemován hermelínem (kožešinou z hranostaje).
- Plášť je polokruhový, vzadu prodloužený do vlečky a nemá rukávy. Je široký 312 cm a dlouhý 236 cm. Uložen je odděleně od klenotů ve speciálně klimatizovaném depozitáři.

